

Asia: VN/16344/2020

Lausuntopyyntö lakiluonnoksesta luottotietolain muuttamiseksi maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ehdotettavan muutoksen lähtökohtana on ollut eduskunnan lausuma, jonka mukaan maksuhäiriömerkintöjen säilyttäminen maksujen suorittamisen jälkeen on tarpeettoman pitkä. Ehdotettavat muutokset liittyvät pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan, jonka mukaan lyhennetään maksuhäiriömerkintöjen kestoaikaa. Muutoksilla toteutettaisiin eduskunnan lausumassaan EV 69/2020 vp edellyttämä tavoite siitä, että henkilöt, jotka ovat suorittaneet maksuhäiriömerkinnän perusteena olleet maksut asianmukaisesti, tulee poistaa rekisteristä yhden kuukauden kuluttua maksun suorittamisesta.

Rekisterissä säilyvä merkintä voi velkojen suorittamisesta riippumatta vaikeuttaa mahdollisuuksia saada lainaa, kotivakuutusta ja vuokra-asuntoja. Merkintäajan lyhentämisellä voitaisiin vähentää merkinnästä aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia kotitalouksille.

Kriminaalihuollon tukisäätiö pitää esitystä maksuhäiriömerkintöjen säilymisajan lyhentämisestä kokonaisuutena tarkoituksenmukaisena ja kannattaa sen käyttöönottoa. Ehdotettu sääntely auttaa tiettyä osaa velkaantuneista normaalimpaan elämäntilanteeseen. Säätiö pitää perusteltuna, että esitys tulisi voimaan yhtä aikaa positiivisen luottorekisterin kanssa.

Ehdotettu muutos vaikuttaa erityisesti niiden henkilöiden tilanteeseen, joiden velkaantuminen on kohtuullista ja velat ovat hoidettavissa. Rikostaustaisten kohdalla maksuhäiriömerkintöjen säilymisajan lyhentäminen auttaa niitä yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia ja vankilasta vapautuvia, joiden elämäntilanne on kohtuullisen hyvä ja velat ovat vielä hoidettavissa. Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavissa on myös nuoria henkilöitä, joiden kohdalla muutos voi vaikuttaa myönteisesti ja vähentää rikoksen uusimista. Maksuhäiriöistä seuraa usein toivottomuutta ja ne vaikuttavat henkilön kiinnittymiseen yhteiskuntaan työpaikan, asunnon ja toimintakyvyn kautta.

Vankeusrangaistusta suorittavien velkamäärät ovat usein hyvin suuria ja niiden maksaminen on erittäin haasteellista, usein jopa täysin mahdotonta ottaen huomioon vankeusrangaistuksesta vapautuvien elämäntilanteet ja taustat. Ehdotettu muutos ei vaikuta heidän tilanteeseensa.

Vankeusrangaistusta suorittavien olisi erittäin tärkeää saada ajantasaista tietoa velkojen selvittely- ja hoitomahdollisuuksista jo vankeusaikana. OM:n Ennakoivan talousneuvonnan hanke onkin kiitettävästi jalkautunut vankiloihin ainakin joissakin osissa maata. Olisi tärkeää turvata ja parantaa rikosseuraamusasiakkaiden pääsyä myös velkaneuvonnan palveluihin sekä nykyistä useammin yksityishenkilön velkajärjestelyyn.

Luottotietolain 18 §:n 3 momentin mukainen uuden maksuhäiriömerkinnän pidentävä vaikutus ehdotetaan poistettavaksi, jolloin jokaisen maksuhäiriömerkinnän säilytysaika olisi itsenäinen. Muutos on perusteltu ja parantaisi asiakkaiden asemaa.

Sunikka Sanna
Kriminaalihuollon tukisäätiö